

Jane Hutt AS
Y Gweinidog Cyfiawnder Cymdeithasol a'r Prif Chwip
Llywodraeth Cymru

20 Hydref 2023

Annwyl Jane,

**Darparu cartrefi i ffoaduriaid o Wcráin a darparu safleoedd ar gyfer cymunedau Sipsiwn,
Roma a Theithwyr**

Diolch i chi am ddod i'n cyfarfod ar 5 Hydref mewn perthynas â'n gwaith ar ddarparu cartrefi i ffoaduriaid o Wcráin a darparu safleoedd ar gyfer cymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr. Cytunodd y Pwyllgor y dylwn ysgrifennu atoch i ofyn am ragor o wybodaeth am rai o'r materion a drafodwyd gennym.

Ffoaduriaid o Wcráin

Yn eich tystiolaeth, gwnaethoch gadarnhau bod y contract gyda'r cwmni 'Corporate Travel Management' bellach wedi dod i ben a'ch bod wedi trosglwyddo i ddarparwr llety arall, sef 'Calder World of Travel'. Byddem yn ddiolchgar pe gallech egluro a yw'r cwmni hwn hefyd wedi cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth y DU i ddarparu llety i ffoaduriaid a beth yw hyd a gwerth disgwylidig y contract hwn.

Clywsom fod nifer y rhai sy'n cyrraedd wedi arafu, a chroesawn yr ymdrechion a wnaed i gadw mewn cysylltiad â'r rhai sydd â fisa ond nad ydynt wedi cyrraedd. Nodwn fod ffigurau a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU ar 10 Hydref yn awgrymu bod 7,136 o ffoaduriaid o Wcráin wedi cyrraedd Cymru drwy gynlluniau Cartrefi i Wcráin ac Uwch-Noddwr Llywodraeth Cymru. Byddem yn ddiolchgar pe gallech roi'r wybodaeth ddiweddaraf am faint o ffoaduriaid o Wcráin sy'n byw yng Nghymru ar hyn o bryd ac unrhyw wybodaeth bellach ynghylch pa fesurau sydd ar waith i gasglu'r wybodaeth hon, gan gynnwys a yw Llywodraeth Cymru yn cofnodi nifer y rhai sy'n gadael Cymru a'u rhesymau dros wneud hynny.

Yn eich tystiolaeth, gwnaethoch ddarparu rhai manylion am sut y gwariwyd y £40 miliwn a ddyrannwyd yn 2023-24 i gefnogi ffoaduriaid o Wcráin a hefyd ar gyfer beth y defnyddiwyd yr £8.2 miliwn a ddyrannwyd gan Lywodraeth y DU. Byddem yn ddiolchgar pe gallech ddarparu dadansoddiad pellach o sut y gweinyddwyd y £40 miliwn (gan gynnwys diweddariad ar gost y Contract Rheoli Teithio Corfforaethol).

Ers darparu tystiolaeth, roedd yn destun pryder inni ddysgu bod y dyraniad ar gyfer rhaglen Wcráin wedi gostwng £4.3 miliwn. Byddem yn ddiolchgar pe gallech roi rhagor o fanylion am y gostyngiad hwn, sut y bydd yn effeithio ar y cymorth sydd ar gael i ffoaduriaid o Wcráin adadansoddiad o sut y dyrannwyd yr £8.2 miliwn, gan gynnwys eglurhad bod y swm hwn yn cael ei ddsbarthu i awdurdodau lleol.

Yn ogystal, yn ystod y cyfarfod, gwnaethoch gyuno i ddarparu'r wybodaeth ganlynol ar gais yr Aelodau:

- adborth ar gynnydd mewn perthynas â throi lleoliadau priodol yn drefniadau llety masnachol, os na fydd taliadau diolch ar gael ym mlwyddyn 3;
- rhagor o fanylion am waith dadansoddi y mae Llywodraeth Cymru wedi ei wneud ar y rhesymau dros wrthod llety;
- manylion cyfanswm y costau a dalwyd i CTM, ar ôl i'r holl ffigurau gael eu cysoni;
- manylion gwaith parhaus Llywodraeth Cymru i ddadansoddi datganiadau blynyddol ar y grant a ddarperir i awdurdodau lleol a landlordiaid cymdeithasol cofrestredig i ddarparu cartrefi (gan gynnwys llety modiwlaid) ar gyfer y bobl sydd angen tai.

Darparu safleoedd ar gyfer cymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr

Yn eich tystiolaeth, gwnaethoch nodi y byddech yn trafod natur drawsbynciol rhai o'r camau gweithredu yng Nghynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol gyda'r Gweinidog Newid Hinsawdd. Yn benodol, y rhaglen beilot i ddarparu gwasanaeth cynghori annibynnol y gellir ymddiried ynddo ar gyfer cymunedau Sipsiwn, Roma a Theithwyr i'r rhai sy'n ceisio datblygu safleoedd preifat. Ceir ymrwymiad hefyd yng Nghynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol i adolygu'r polisi ariannu presennol ar gyfer safleoedd Sipsiwn a Theithwyr, ac asesu ei effeithiolrwydd. Byddem yn ddiolchgar am ddiweddariad ar y trafodaethau hynny a'r cynnydd cyfredol ar y camau gweithredu penodol a nodwyd.

Byddem hefyd yn annog, fel rhan o'r trafodaethau hynny gyda'r Gweinidog Newid Hinsawdd, fod ystyriaeth yn cael ei rhoi i fynd i'r afael â'r rhagfarn gynhenid ymddangosiadol neu ganfyddedig sydd gan gynllunwyr awdurdodau lleol ac arolygwyr cynllunio yn erbyn ceisiadau gan gymunedau sipsiwn, Roma a Theithwyr ar gyfer safleoedd preifat. Roedd hyn yn rhywbeth a glywodd y Pwyllgor yn uniongyrchol gan unigolion yn y gymuned, sy'n aml yn mynd i drafferth fawr i oresgyn rhwystrau cynllunio.

Roedd yn ofid mawr i ni glywed nad yw un awdurdod wedi cyflwyno ei Asesiad o Anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr eto, a bod y broses adolygu ar gyfer yr asesiadau sy'n weddill yn dal i fynd rhagddi. Byddem yn ddiolchgar pe gallech roi'r wybodaeth ddiweddaraf erbyn diwedd y flwyddyn ar gynnydd y broses adolygu, ac ar gyflwyno'r asesiadau o anghenion llety terfynol.

Gwnaethoch ddweud wrthym, mewn perthynas â safleoedd tramwy, fod angen cydweithredu rhwng awdurdodau a'ch bod wedi:

"cael yr awdurdodau i feddwl am gyfarfod yn rhanbarthol. Mewn gwirionedd, awgrymodd yr aelod cabinet arweiniol dros dai mewn cyfarfod diweddar y dylem fod yn edrych ar hynny fel cyfle rhanbarthol hefyd, yn enwedig mewn perthynas â safleoedd tramwy. Felly, rwy'n gobeithio y byddwch yn gweld newid."

Byddwch yn cofio i ni argymhell y "dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y mae'n bwriadu cefnogi Cyd-bwyllgorau Corfforaethol ac awdurdodau lleol unigol i ddatblygu rhwydwaith o ddarpariaeth ddarfodol, a sut y bydd yn monitro ac yn sicrhau cynnydd". Mae yna hefyd ymrwymiad yng Nghynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol i "[g]reu rhwydwaith cenedlaethol o ddarpariaeth dramwy er mwyn hwyluso bywydau teithwyr, gan ystyried manau aros dros dro wedi'u negodi, fel y bo'n briodol." Byddem yn ddiolchgar pe gallech roi'r wybodaeth ddiweddaraf erbyn diwedd y flwyddyn ar gynnydd a wnaed mewn perthynas â'r cam gweithredu penodol hwn.

Yn ystod y cyfarfod, gwnaethoch nodi eich bod wedi cynnal cyfarfodydd ag arweinwyr cydraddoldeb cabinet Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i fwrw ymlaen â chynigion ar gyfer safleoedd newydd a gwelliannau i safleoedd. Rydych chi'n nodi bod hyn yn gofyn am 'ymgysylltu cymunedol' ac y gall 'arwain at heriau i benderfyniadau'. Byddem yn ddiolchgar am y wybodaeth ddiweddaraf am y rôl weithredol y mae Llywodraeth Cymru yn ei chymryd i hyrwyddo ymgysylltiad ystyrlon, yn enwedig gan fod gennym Gynllun Gweithredu Cymru Wrth-hiliol erbyn hyn, gyda'r gymuned Sipsiwn, Roma a Theithwyr a'r gymuned sefydlog pan wneir cynigion ar gyfer datblygu safleoedd.

Yn gywir

John Griffiths AS

Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.